

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL DESCANS (CONTAMINACIÓ ACÚSTICA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 8 de gener de 2024, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava la seva disconformitat per les respostes rebudes a les reclamacions sobre l'horari en què passen els camions de recollida d'escombraries.

El ciutadà exposava que el pas en diverses franges horàries dels camions durant la nit (concretament, pel carrer de Galileu passen fins a tres cops) des de les dues de la matinada fins a les sis del matí aproximadament, li provoca greus afectacions del son que no li permeten descansar.

Per aquest motiu, s'havia queixat, però els serveis municipals únicament li responen que tant les rutes com els horaris de la recollida de residus estan preestablerts i no es poden modificar.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a **l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 18 de gener de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 19 de febrer de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa quines són les freqüències de pas dels diferents serveis de recollida.

CONSIDERACIONS

1. La situació a l'emplaçament objecte de la queixa

Al carrer de Galileu, **hi ha una ubicació de cinc contenidors**, un per cada fracció, i cada contenidor es buida en un horari i en una freqüència diferent.

Recordem que, amb la implantació del nou contracte de neteja i recollida de residus a la ciutat, que preveia una distribució nova de contenidors per afavorir-ne l'accessibilitat i la recollida selectiva i implicava més personal i vehicles per adaptar-se a les necessitats de cada barri i de cada moment, es van agrupar els contenidors en illes.

Tant el disseny del sistema i el procediment de recollida de residus urbans com la ubicació dels contenidors constitueix una decisió que s'emmarca en el que es coneix com a **potestat de decisió discrecional de les administracions públiques**. Entre diverses solucions tècniques, totes possibles i legítimes, l'Administració pública està legitimada per optar-ne per una. La decisió, però, ha d'estar motivada pel fet que la solució sigui la millor possible d'acord amb el principi de bona administració.

D'aquesta manera, l'Ajuntament ha de garantir la recollida de tot el volum de residus que es generen a la ciutat i ha de procurar, entre altres aspectes, que la ubicació escollida per instal·lar-hi els contenidors sigui la més beneficiosa per al conjunt de la població i que sempre hi hagi el mínim d'afectacions per al veïnat.

De l'anàlisi de les freqüències de pas dels diversos serveis de recollida al carrer de Galileu, observem que, **diàriament, a les 3.30 hores de la matinada es recull la fracció de resta i a les 6.30 hores, la de materials reciclables, i en dies alterns, al voltant de les 00.00 hores, es recull la fracció d'orgànica**.

A banda dels serveis de recollida, es renta l'interior dels contenidors, un servei del tot necessari per mantenir els contenidors en un bon estat de netedat i evitar la propagació de males olors, fet que també comporta molèsties a la ciutadania, ja que s'ha de fer just després de la recollida, quan estan buits els contenidors, encara que només es faci cada quinze dies aproximadament.

L'Ajuntament ens informa que el rendiment de la recollida de residus en horari nocturn és molt més eficient que si es fa en horari diürn, però que només són les fraccions de resta i d'orgànica les que es recullen en torn de nit.

També ens informa que, tot i no disposar de mesures acústiques dels nivells de soroll que genera la recollida de residus en aquest carrer, en el plec de condicions tècniques per a la contractació dels serveis de recollida de residus municipals i neteja de l'espai públic, el consistori ha estat molt exigent quant a l'aplicació de criteris de sostenibilitat i reducció de sorolls.

2. Els horaris de recollida dels residus

Sovint es reben queixes en referència a les molèsties de soroll que provoca la recollida nocturna dels diversos tipus de residus que es generen a la ciutat. Atès que l'Ajuntament té competència pròpia en matèria de medi ambient urbà, ha de protegir la ciutadania, en particular, contra la contaminació acústica que generen els serveis de recollida i tractament de residus i neteja viària que té obligació de prestar (art. 25.2 i art. 26.1 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local).

Per aquest motiu, ja fa anys que la Sindicatura **recomana al consistori que modifiqui l'horari de recollida de residus** a tota la ciutat, amb l'objectiu de reduir les molèsties que suposa el pas dels vehicles i les maniobres necessàries per dur a terme el servei durant la nit, ja que impedeix a moltes persones poder dormir bé i descansar adequadament. En alguns dels carrers analitzats, s'ha pogut constatar que els camions de recollida passen en diverses ocasions durant una mateixa nit, com passa en l'emplaçament objecte d'aquesta queixa.

L'Ajuntament, però, sempre s'excusa al·legant que fer el servei de recollida durant l'horari diürn pot causar problemes de mobilitat als carrers de la ciutat. No obstant això, no tots els carrers han de tenir la mateixa consideració, ja que cadascun té les seves particularitats (nombre de carrils, intensitat de trànsit, limitació de velocitat...) i possiblement en determinats carrers resulta pertinent dur a terme un canvi d'horari per fer la recollida dels residus.

Tanmateix, **en els carrers en què fer la recollida de residus durant el dia sigui inviable, aquesta Sindicatura recomana que es concentri el pas dels camions de recollida en una mateixa franja horària**, amb l'objectiu de no pertorbar el son del veïnat en diversos moments durant les hores habituals de descans. Es tracta, doncs, de poder garantir una franja horària mínima de descans nocturn.

Recordem que el soroll és el segon factor ambiental que més impacta en la salut de la població, just darrere de la contaminació de l'aire i que, segons l'informe de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) «Soroll ambiental i salut a la ciutat de Barcelona», es constata que el 57% de la població està exposada a nivells de soroll per sobre del llindar que l'OMS considera negatiu per a la salut, i un 27% de la població ho està a nivells molt per sobre d'aquest llindar.

L'informe de l'ASPB conclou que el soroll afecta la salut emocional i psicològica i pot produir trastorns del son i malalties cardiovasculars. De fet, es constata que 210.000 persones pateixen una molèstia intensa per soroll, més de 60.000 tenen trastorn del son i que al voltant del 3% de les morts per malaltia cardiovascular serien atribuïbles a aquesta causa.

La Constitució espanyola reconeix el dret a la protecció de la salut i estableix que correspon als poders públics organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives. L'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix que totes les persones

tenen dret a la protecció davant de les diverses formes de contaminació, entre les quals trobem la contaminació acústica.

Així mateix, la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica, atorga als municipis la inspecció i el control de la contaminació acústica provocada per les activitats, els comportaments ciutadans, la maquinària i els vehicles de motor, així com, si escau, l'adopció de mesures per garantir el compliment dels límits establerts per normativa.

D'altra banda, la Carta de ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona estableix que **l'Ajuntament ha de controlar tota mena d'emissions perjudicials per al medi i per a la salut o el benestar de les persones** i ha de potenciar la cultura mediambiental.

En aquest sentit, està clar que el consistori ha destinat esforços per intentar reduir les molèsties que provoca la recollida de residus a la ciutat i ha implementat una sèrie de mesures per fer-hi front. Entre altres, aquelles que determina l'article 44.5 de l'Ordenança del medi ambient en relació amb l'ús de vehicles dels serveis públics municipals, i amb el foment de les tasques de formació adients perquè el personal que utilitza els vehicles municipals prengui consciència que ha de fer les seves tasques amb l'impacte sonor més baix possible. De la mateixa manera, els plecs de clàusules econòmiques administratives i de prescripcions tècniques d'aquests serveis han introduït totes aquelles mesures i millores tècniques que permeten disminuir l'impacte acústic.

Però tot i les mesures municipals endegades per reduir el soroll que provoca la recollida de residus, les molèsties continuen en molts carrers de la ciutat i afecten les persones que hi viuen. És per això que, d'acord amb l'article 15.3 de la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica –que fixa l'horari de funcionament de la maquinària utilitzada en els treballs a la via pública de 8 a 20 hores, llevat dels que es fan per raons de necessitat o que, per llurs característiques, no es poden fer durant el dia– **la Sindicatura insisteix a demanar una modificació en l'horari d'execució dels serveis de neteja i recollida de residus per tal de minimitzar les molèsties de soroll nocturn i l'impacte que aquestes produeixen en la salut de les persones.**

A més de la protecció constitucional contra la contaminació acústica (article 43 sobre la protecció de la salut i article 45 sobre la protecció del medi ambient), també troba el seu suport en alguns drets fonamentals reconeguts per la Constitució, entre els quals hi ha el dret a la intimitat personal i familiar, inclòs en l'article 18.1. Per la seva banda, el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) posa en evidència la importància que les immissions sonores tenen en la vida de les persones i afirma que el soroll, en la societat actual, pot arribar a representar una font permanent de pertorbació de la qualitat de vida de les persones.

Així, la Sentència del TEDH de 18 d'octubre de 2011, indica que:

39. L'article 8 del Conveni [Europeu de Drets Humans] protegeix el dret de l'individu al respecte de la seva vida privada i familiar, del seu domicili i de la seva correspondència. El domicili és normalment el lloc, l'espai físicament determinat, on es desenvolupa la vida privada i familiar. L'individu té dret al respecte del seu domicili, concebut no només com el dret a un simple espai físic sinó també al gaudi, amb tota tranquil·litat, d'aquest espai. La vulneració del dret al respecte del domicili no només es refereix a ofenses materials o corporals, com ara l'entrada sense autorització al domicili d'una persona, sinó també a lesions immaterials o incorpòries com els sorolls, les emissions, les olors i altres ingerències. Si les lesions són greus, poden privar a una persona del seu dret al respecte del domicili, perquè li impedeixen gaudir-ne.

Recordem també que l'article XXIII de la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, signada per l'Ajuntament de Barcelona, estableix que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats dels usuaris vetllant per evitar qualsevol situació de discriminació o d'abús.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Ajuntament no ha estat eficaç per garantir el dret al descans de la ciutadania.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge** que dugui a terme el nombre mínim de serveis de neteja i recollida de residus que provoquen molèsties en horari nocturn.
- **Recomanar a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge** que, els serveis que s'hagin de fer inevitablement durant les nits al carrer de Galileu, es concentrin en una mateixa franja horària per tal de garantir un mínim d'hores seguides de descans nocturn al veïnat.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.